

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne pett-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Cesarjeva sedemdesetletnica.

(Govor posl. Šubica v utemeljevanje nujnega predloga vseh poslancev v zvezi praznovanja cesarjeve 70letnice.)

Visoka zbornica! Častna mi je naloga, da v imenu vseh treh strank, ki so zastopane v tej visoki zbornici, stavim nastopni predlog:

„Deželnemu glavarju se naroča, da o priliki 70letnice presvitelega cesarja primerim potom sporoči Njega Veličanstvu najudanostne čestitke vojvodine Kranjske.“

Uverjen sem, gospoda moja, da me bode v tem izvanrednem slučaju oprostili utemeljevanja nujnosti svojega predloga, a tudi glede meritorne strani se ne bodem podal v nikako utemeljevanje, čeravno bi bila to najhvalejnejša in najlažja naloga, kar jih je bilo sploh kedaj na dnevnem redu te visoke zbornice. A čut mi pravi in Vi mi boste pritrdili, da bi zgrešil svojo zadačo, ko bi začel govoriti o upravičenosti našega predloga in spuščal se v utemeljevanje njegovo.

Gospoda moja, naš pesnik pravi:

Sedemdeset	Dolgo trpljenje;
Mnogo je let,	Zarja večerna,
Dolgo življenje —	Slava nezmerna!

Sedemdeset, mnogo je let, a skrajne meje človeškega življenja vendar še dolgo ne pomenijo, pač pa pomenijo za vsako bitje na tej zemlji nepretrgano vrsto muk in trpljenja! A če kdo, je naš ljubljani vladar v teku svojih sedemdeset let doživel toliko bridkih ur, bodisi v državnem, bodisi v zasebnem oziru, da se čudom čudimo njegovi duševni in telesni kreposti, s katerimi nosi breme svojega poklica, končuj 70. leto svoje starosti. Ne kakor slaboten starček, ampak kakor mož v najlepših letih svojega življenja stoji na krmilu državne ladije, in kakor nekdanji kralj Karol v Uhlandovi baladi, drži sredi svojih paladinov z mladostno, čilo roko, neustrašen, neupogiven to krmilo, vsem vzvišen vzgled deloljubja, energije in modrosti. Da bi Vsegamogočni to nam dragoceno življenje podaljšal do skrajnih dob človeškega življenja, da bi ga branil pred daljnimi viharji in

mukami tega sveta, in da bi zarja večerna milo in ljubo obsevala maziljeno glavo Njega Veličanstva — v teh voščilih se danes družijo sinovi te lepe zemlje, kateri pravimo naša domovina, brez razlike narodnosti, vere in stanu. V teh voščilih sklepam, dobro vedoč, da bode ta visoka zbornica kot poklican in veren tolmač prebivalcev vojvodine Kranjske, radostno pritrdila nujnemu predlogu!

Deželni zbor kranjski.

14. seja dne 3. maja 1900.

Predseduje deželni glavar pl. Detela, vladu zastopa deželni predsednik baron Hein.

Začetkom seje je deželni predsednik odgovoril na interpelacijo v zadevi razširjenja slovenske gimnazije in zgradbe novega poslopja zanj in za licealno knjižico. Načrti so izdelani, odobreni sicer še niso, a v proračun se je vstavil primeren znesek. Razširjenje v popolno gimnazijo se začne l. 1900—1901.

Nadalje je deželni predsednik reagiral na govor posl. Božiča v zadevi po toči provzročene škode na Vipavskem. Posl. Božič je tedaj grajal, da se Vipavcem vzlic občutni škodi, ki so jo imeli, ni odpisalo nič davka, in sicer zato ne, ker je okrajni glavar postojnski se izrekel proti temu, češ, da na Vipavskem ni bede. Deželni predsednik je pojasnil, da je bila škoda uradno cenjena na 33.000 gld., v resnici pa je znašala 20.000 gld., a beda vsled te škode ni nastala v Vipavi in zato glavar ni priporočal odpisa. Okrajni glavar pozna svoje dolžnosti in je o drugi priliki stavil tudi primerne predloge, vsled katere je bila dovoljena izdatna podpora. V svojem govoru je deželni predsednik tudi pojasnil, da je posl. Žitnik vložil pri ministrstvu prošnjo, polno napačnih podatkov.

Nujni predlog posl. Pfeiferja, naj se omeji, oziroma odpravi protokoliranje malih trgovcev in gostilničarjev, je bil sprejet.

„Glasbeni Matici“ se je dovolilo redne podpore še 1200 K, izredne podpore pa 2000 K (Poročevalec Murnik.)

„Dramatičnemu društvu“ se je dovolilo v poplačilo dolga brezobrestnega posojila 6000 K. (Poročevalec Hribar.)

Posl. Višnikar je poročal o daljši vrsti različnih, na šolstvo in učiteljske materialne razmere se nanašajočih prošnjah, in sicer o prošnji zaveze slov. učiteljskih društev za izpremembo zakonitih določil glede ustanovljenja in vzdrževanja meščanskih šol; „Ljubljanskega učiteljskega društva“ za ustanovitev deške in dekliske meščanske šole v Ljubljani; o poročilu deželnega odbora v zadevi prevzeta meščanske šole v Krškem v deželno oskrbo; o prošnji jubilejskega podpornega in hranilnega društva učiteljc za nagrado pouka v ženskih ročnih delih, za zboljšanje plač v prvih dveh plačilnih razredih in za ustanovitev dekliskih meščanskih šol; o poročilu deželnega odbora o peticiji slov. učiteljskega društva za odpravo nedostatkov v pravnih razmerah kranjskega učiteljstva in o zadevajočih prošnjah, namreč: a) Slovenskega in ljubljanskega učiteljskega društva, društva učiteljev in šolskih prijateljev za ljubljansko okolico in učiteljskega društva za postojnski okraj; b) učiteljev v Kranju in Trzinu, učiteljc v Novem mestu, Kočevju, Kranju in Trzinu, in c) začasnih učiteljev in učiteljic v Ljubljani za podelitev stanarin. Troški za ljudsko šolstvo znašajo sedaj 1.016.254 K, torej tretjino vseh deželnih izdatkov. Prošnjam se za sedaj ni ugodilo. Poročevalec je podal o teh prošnjah obširnejše poročilo, katero prijavimo prihodnji teden po stenografskem zapisniku.

Posl. Hribar se je pri ti priliki v daljšem govoru toplo zavzemal za ustanovitev meščanskih šol v Ljubljani.

O proračunu normalno-šolskega zaklada je poročal isti poročevalec. Potrebščina znaša 935.866 K, pokritje 48.196 K. Primankljaj je torej narasel na 887.670 K. Sedaj je na Kranjskem nastavljenih 628 učiteljskih oseb.

Proračun se je odobril brez debate.

Posl. vit. Langer je poročal o ustanovitvi kmetijske šole na Gorenjskem. Šola je potrebna, ker se grmska šola ne more posvetiti skrbi za planinsko gospodarstvo, kakor je navadno na Gorenjskem v tisti

meri, kakor bi bilo treba. Planinsko gospodarstvo je pa na Kranjskem velike važnosti in se nikakor ne sme zanemarjati. Poročevalec je predlagal, naj se načelno sklene, ustanoviti v visoki Gorenjski nižji kmetijsko šolo in naročiti deželnemu odboru, da sestavi zanj učni načrt in proračun, da najde zanj primerno kmetijsko posestvo ter je vzame v najem, da prosi vladu za prispevek k ustanovnim stroškom in zagotovitev redne podpore pri vzdrževanju šole, ter končno, da se obrne do kranjske hranilnice za podporo.

Posl. Ažman je podpiral predlog, želeč, da bi deželni odbor že v prihodnjem zasedanju prišel s konkretnimi predlogi. — Odsekov predlog je bil sprejet.

O preložitvi deželne ceste Litija-Pluškava med Litijo in Šmartnim je poročal posl. Povše, ki je priporočal, naj se zakon odobri.

Posl. baron Wurzbach je projekt obširno in dovtipno kritikoval ter se izrekel proti njemu, povdarja me drugim, da se bo deželni zbor letos bržčas le z ozirom na deželnozborske volitve ognil zvišanju deželnih priklad, je naglašal, da treba z deželnim denarjem skrbno štediti. Cesta je draga in nepotrebna, sploh pa vsa zadeva še ni zrela. Govornik je predlagal, naj se načrt odkloni in naj se naroči deželnemu odboru, da predloži boljše poročilo.

Poslanca Žitnik in Povše sta se seveda zavzemala za načrt.

Sprejet je bil predlog upravnega odbora in zakon odobren.

O vodovodu za Novo mesto in okolico je poročal posl. dr. Papež. Lani je deželni zbor sklenil, naj se zgradi vodovod, čigar troški so bili preračunjeni na 155.000 gld., a je zajedno naročil, naj se prenaredi prof. Hraskega projekt. To se je sklenilo in je vlada obljubila prispevati 48%, to je 148.800 kron.

Zbornica je odobrila predloženi zakonski načrt, s katerim se določa, da je naprava tega vodovoda podjetje, ki se izvrši iz deželnih sredstev. Stroški se določijo na 310.000 K in prispevajo k temu državni melioracijski zaklad 148.8000 K,

LISTEK.

Svetovna razstava v Parizu.

(Konec.)

Utrujeni ste že? Nič ne de; pa Vas povedem k Seni, ne da premaknete samo enkrat svoje noge. Vi menite, da se hočeva malo oddahniti v vagonu električne železnice, ki nama je sicer tudi na razpolago? Čemu vedno železnice! Takole stopite na tale trotoar! Vi strmite? Vender ste že gotovo čuli, o „pregibljivem“ ali „hodečem“ trotoarju; glejte in tule stojite na tem čudežu. Kaj, ali ni to „špas“? Trotoar, ki hodi rajši sam, kakor pa da pusti stopicati stotisoče romarjev po ponižnem svojem hrbtu! Jako galantno, ne? In pa te brzno, lahkokrile Parižanke, brezskrbne, vedno se smeječe, kako že umejo balansovati na teh živih tleh! To je zopet nekaj za nje!

Trotoar naju je privel že k obrežju; razstopiva tedaj! Na novem svetu sva; občudovala sva ga sicer že, — a samo od daleč raz onstransko obrežje. Tu sva v onem mestu, ki vzraste čez noč, tu v mestu narodov, prosvetčenih narodov, ki so

si postavili tukaj svoja domovja drug poleg drugega, v bratskem sosedstvu, v svetem miru.

O, da, svet je, — a oborožen je tudi ta mir. In pred nama vstaja veličastna in grozna alegorija oboroženega miru: Creusot razstavlja tu svoje strašne topove; vlesile razstavlja tu v grandioznih palačah svoja orožja; armade in brodovja vseh gospodstev merijo tu svoje sile v nekrvavem boju.

In dve palači, simbola prosvete in človečanstva, ki edina le moreta privesti človeštvo k zaželjenemu svetovnemu miru, ki kakor genija miru in sprave vodita iz teh strašnih dvoran v mesto narodov, zaključujeta to serijo.

Da pa Vam naštejemo sedaj brezkončno vrsto teh pestrih paviljonov, palačo za palačo, bilo bi od več. Pomislite le, 34 držav in gospodstev postavilo si je tu svoje domovje! In državice kakor Monako, St. Marin ne ostajajo nikakor za Rusijo, ali mogočno Angleško! In niti ne razstavlja samo Evropa! Da ne omenjam Zjedinjenih držav, imenujem Vam samo Kitajsko, Japonsko, Mehiko, Peru, Siam in Transvaal! In kar je posebno značilno, in kar ravno tvori to mesto narodov tolikanj privabno in pri-

kupno, — je različnost teh nebrojnih slogov! Skoro vsaka teh palač je umotvor, in vsaka teh palač je i umetniška last dotične države-posestnice. Narodov individij vstaja tu pred nami jasen, čist, sijajen in veličasten. Najznačilnejši arhitektski in dekorativni motivi, izposojeni domačim monumentom, javnim in zasebnim poslopjem, njih notranjščinam, kakor vnanjščinam, cerkvam in svetiščem, spajajo se tu v krasno celoto. Umetniški čut in estetični ukus vsakega naroda sta si postavila tu trajen pomnik, tipičen samo za čuvstvovanje, mišljenje, značaj in potrebe istega naroda! Nikdar poprej še ni slavil narodov individij tako sijajne zmage, kakor jo slavi tu na mejnarodnih tleh svetovne razstave! Narodnostna umetnost si je postavila temelj na mejnarodnih tleh!

Avstro-Ogrska ponaša se tu s tremi palačami. Naši državci je odločil generalni komisariat obširni prostor med Zjedinjenimi državami in Angleško. Vsa čast našim komisarjem; ko so še vse ostale palače nedovršene in nepristopne, bo avstro-ogrskobosenska sekcija že prihodnje dni prva slavnostno otvorila svoja vrata milijonom; — da, srednja izmed teh palač, „Bosna-Hercegovina“, je že popolnoma gotova in bo,

ko prejmete moje pismo, pristopna že širšemu občinstvu. O vseh teh palačah, sosebno pa še o avstrijski in bosenski, izpregovorim pozneje obširneje.

Škoda le, da me poleg ogrske prekrasne palače in dražestnega bosenskega, v narodnostnem slogu, kakor splošnem arhitektoničnem ensemblu mojstrsko dovršene paviljona, — ne zadovoljuje tolikanj avstrijska palača! Avstrijska in narodni slog! Protislovje; toda kaj hočemo?! Vendar pa si je arhitekt pomagal, kakor si je mogel; — in ker je avstrijska razstava, — razstava naše države z vsami oficialnimi svojimi atributi, in ta še omejena skoro samo na dvor in Dunaj, — predložil je Parižanom in vesoljnemu svetu tisti težki, vsaj meni tolikanj nesimpatični, res prav oficialni in prav avstrijski slog, kakor se je za Marije Terezije sem vkoreninil v naših kapitalah, — nekaka zmes pozno renesančnih, neprebavljivih barok in rokokomotivov, ki je poplavila vsa naša erarna, javna, pa tudi, kaj se hoče, — naša zasebna poslopja. Malo Schönbrunn, malo dvorne palače, malo Belvedera in malo dunajskih vojašnic, — in glejte, to je monument, ki naj tvori tip avstrijske stavbene umetnosti!

In naposled, avstrijski paviljon, ki je

deželni zaklad kranjski 93.000 K, mestna občina novomeška 68.200 K.

Posl. Murnik je poročal o prošnji mestne občine ljubljanske, da bi deželni zbor podpiral njene želje glede vračevanja državne brezobrestne ponapredščine in 3% posojila. Pojasnivši razmere, je poročevalec predlagal, naj se vlada naprosi, da glede na splošni položaj mesta Ljubljane in dežele Kranjske ter na žalostne razmere hišnih posestnikov jemlje kar mogoče največji ozir na prošnje za odpis ali olajšave, naj vračevanje raztegne na 20 let, tako da prvi obrok zapade dne 1. januarja 1906 in naj do te dobe odpiše obresti; dalje naj vlada odpiše ljubljanski občini dovoljeno ponapredščino 50.000 gld., ki so se porabili za popravilo šolskih poslopij in v dobrodelne namene, ter naj preloži vračevanje triodstotnega posojila dovoljenega Ljubljani v znesku 450.000 gld. do 1. januarja 1915; posojilo od tedaj začeti povrne v petnajstih obrokih, obresti, ki do tedaj narasejo, naj se pa odpiše. Predlog je bil sprejet.

Posl. Hribar je poročal o napravi vodovoda za mesto Kranj in okolico. Pojasnivši potrebo tega gravitacijskega vodovoda, ki naj se napravi za mesto Kranj in za vasi Šent. Jur, Srednjavas, Luže, Tupalče, Hotemaže, Visoko, Milje, Britof, Gorenje, Primskovo, Huje, Klanec, Rupa, Voglje in Voklo, je poročevalec predlagal, naj deželni zbor prizna to napravo kot gospodarsko prekoristno in jej zagotovi 25% deželnega prispevka k proračunjeni potrebščini 570.000 kron.

Posl. Šubic je v nekaterih ozirih popolnil obširna izvajanja poročevalčeva in pa poročila deželnega odbora, dokazujoč z raznimi podatki, da je vodovod za mesto Kranj v resnici vitalnega pomena. Zbornica je sprejela odsekov predlog.

Koncem seje je posl. Kalan interpeliral vlado v zadevi vodopravnih obravnav v Tržiču. Interpelacija pravi, da se je od strani političke oblasti postopalo skrajno pristransko na korist tovarniških podjetnikov in na škodo kmetijskega ljudstva in sploh biča okr. glavarja kot pristranskega uradnika ter očita tudi vladi, da ni postopala korektno.

Deželni predsednik baron Hein je rekel, da bo na to interpelacijo odgovoril v jedni prihodnjih sej, da pa si že danes šteje v dolžnost, zavriniti očitane pristranosti.

Sledila je potem tajna seja.

* * *

15. seja dne 4. maja.

Predseduje dež. glavar pl. Detela, vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Začetkom seje so poslanci Šubic, baron Schwegel, Povše in tovariši nujno predlagali:

Letos obhaja Njega Veličanstvo, presvitli cesar, sedemdesetletnico Svojega rojstva.

Vse dežele in vsi narodi širne Njegove države bodo z radostjo in z vzvišenimi čutili praznovali ta dan ter se bližali Najvišjemu prestolu z izrazi zvestobe in najvernejših voščil.

znatno manjši, kakor bosenski in temu sosedni veličastni ogrski, zgineva skoro pred grandiozno, v zlatu se leskečo kupolo palače Zjedinjenih držav!

To našo sekcijo si ogledava jedenkrat pozneje natančneje; za danes zadoščaj to! Sedaj pa urno dalje!

Ko sva prešla italijanski paviljon, ki pa je, mimogrede rečeno, najkrasnejši od vseh teh palač, otvori se pred nama ona divna perspektiva, katero sva občudovala že raz avenijo Nikolaja II.

V ozadju, nad lilasto silhueto veličastne arhitekture v večernem žaru plameneče zlate kupole doma invalidov, pred nama duhteči nasadi, toneči v oranžastem svitu drhtečih poslednjih solnčnih žarkov, ob levi in desni nepregledna vrsta bleščečih palač, solnčne plamene odsevajočih širnih oken plapolajočih zastav vseh narodov; to je esplanada invalidov!

In za temi stenami, temi stekli razstavljajo, — Francozje, veletržci in veleobrtniki na levem, — tujci, med njimi tudi Avstro-Ogrska, na desnem krilu to, kar Nemec imenuje: Diverses: Dekoracije, pohištvo, instalacije notranjstvin javnih in zasebnih poslopij, (tudi nekaj za dične moje rojakinje!) in vse možne druge industrije, ki so z ome-

Tudi dežela Kranjska in v njej biva-joča naroda, od nekdanj udana v ljubezni in spoštovanju svojemu jasnemu vladarju in dobrotniku, ne bode zaslota o tem svečanem trenutku in želela bode dati duška svojim čutilom.

Zato predlagajo podpisani:

Visoka zbornica skleni:

Dež. glavarju se naroča, da primernim potom sporoči Njega Veličanstvu najudnostne častitke vojvodine Kranjske.

Ta predlog je bil z navdušenimi Slava in Hoch-klici na cesarja sprejet. Utemeljevanje posl. Šubica prijavljamo na drugem mestu.

O proračunu dež. zaklada je poročal posl. Hribar, ki je predlagal:

I. Deželnega zaklada skupna potrebščina za 1900 leto 3,018.589 K in skupno pokritje 299.813 kron, tedaj nedostatek 2,718.776 K, se odobri.

II. V pokritje tega nedostatka pobira naj se v letu 1900:

1. 40% priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa s proračunjenim prihodkom 290.485 K.

2. Samostojna deželna naklada od porabljenih likerjev in vseh poslanih opojnih tekočin od hektolitra 30 K in od drugih porabljenih žganih opojnih tekočin od hektoliterske stopinje 60 h; prihodek te naklade se proračuna z 840.000 K. Naklada ad 2. se bode pobirala le do uveljavljenja zvišanega državnega davka na žganje in se s pobiranjem preneha precej, ko bo zveksan ta davek.

3. samostojna deželna nakla od porabljenega piva po 2 K od hektolitra s prihodkom 150.000 K.

4. 40% priklada na vse direktne davke izvzemši doklade na osobni dohodninski davek. Ta dohodek se proračuna z 1,294.361 kron.

5. Na mesto doklade na osobni dohodninski davek se proračuna državni prispevek s 76.000 K kot na Kranjsko deželo odpadli delež od zneska 6,000.000 K, ki se bo pri novem osobnem davku več nabral.

III. Nedostatek 67.930 K pokrije naj se iz blagajnične gotovine; ko bi le-ta ne zadostovala, pa s kreditno operacijo, za katero naj deželni odbor izprosi dodatnega odobrenja deželnega zbora.

IV. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepom ad II. Najvišje pritrjenje.

V. Pri 2, 5., 6. in 7. točki 6. naslova VIII. poglavja potrebščine dovoli se deželnemu odboru virement.

Posl. Luckmann je globoko obžaloval splošno gospodarsko stagnacijo, povdarja, da ne gre samo za jezikovno vprašanje, nego da se je razvil socializem, ki sovraži kapital in krščanski socializem, ki ga le trpi! Oba imata načelo, škoduj, kjer moreš. Če so razmere pri nas neugodnejše kakor na Ogrskem, so tega krive prav te okolnosti. Ko je ogrska vlada dovolila znatne refakcije, je to državni zbor odobril. Pri nas bi državni zbor lepo zaropotal. Celo tak mož, kakor dr. Kaizl smatra železnice za sredstvo polniti državne blagajne. Žalosten dokaz zato je tudi včerajšnja interpelacija, ki izvira iz popolnega neznanja. Naš proračun izkazuje za letos

njenimi le količjak v sorodstvu. V avstrijski sekciji Vam je tu, ki morda niste vajeni francoske kuhinje, — ki pa je „non plus ultra“ —, na razpolago tudi pravcati dunajski restavrant.

In že sva na mostu Aleksandra III. Oglejte si sedaj samo le še te štiri kolosalne sohe konjenikov, vseh pozlačenih, ki počivajoč na ogromnih postamentih otvarjajo in zaključujejo prekrasni ta most.

Pokazal sem Vam bil vso svetovno razstavo, — toda le površno, — in še kako površno!

Da me v istini posetite, to bi bilo vse drugače! A treba, da vzamete dopusta najmanj za cele tri tedne; teden vožnja sèm in tja, — teden razstava in teden Pariz!

In tu sva zopet med cvetličnjaki, nasadi in drevoredi, — pred nama monumentalna vrata!

Dà, prihodnjič pa kaj več o umetniški razstavi, avstrijski sekciji, slovanskih oddelkih, pa tudi kak droben članek o — atrakcijah!

Na svidenje tedaj!

Vaš

Vavpotič Ivan.

Paris, Hotel du Sud, Rue Rivoli, 6. — koncem aprila 1900.

dosti neznamen primankljaj. Toda v resnici je primanjkljaj večji. Črtali sta se namreč dve večji postavki, a ti bi se ne bili smeli črtati. Skupaj znašati ti postavki 57.000 K. Govornik je to zadevo stvarno pojasnil, označil občno gospodarstvo v deželi in končal z apelom na složnost v narodno-gospodarskih zadevah.

Poročevalec Hribar je obžaloval, da se je proračun šele dne 8. aprila predložil, želeč, da se v prihodnje pravočasno predloži. Govornik je dokazoval, da se davki ne znižujejo, nego da se v obče ne zvišujejo. To pa ni dokaz napredka. Največ je tega kriv davčni pritisek. Pregovornik je obžaloval, da v državi vlada nekako vojno stanje. Boj je tako ljut, da se ne bo kmalu poleg. Temu sta se pridružili še socialno demokratična in krščansko socialna stranka. Neprestano hujskanje proti kapitalu je nesrečno. Krščanski socialisti hujskajo proti kapitalu le tedaj, če je v drugih rokah, če je v njihovih, pa ne. V naši deželi se je izzval ljut gospodarski boj, ki izvira iz vladilželjnosti. Ta boj je izzvala krščansko-socialna stranka zlasti z nepotrebnimi zadrugami. Koliko zla je ta boj že povzročil, in koliko ga še bo! Zadržni je dr. Tavčar dokazal, da stoji dobre-poljska zadruga pred propadom. Skoro vsa dolina je zapletena v to zadrugo. Kadar pride trenotek, da na podlagi slabega gospodarstva zadruga propade, bo imelo to obupne posledice. Ravno tako je pri drugih zadrugah, samo da te iz previdnosti ne izdajajo bilance. Pri zadrugah kar jih je v deželi, je sila mnogo gnilega in če se le jedna podere, nastane polom. Tedaj pa bo moral tisti denarni zavod, ki je zalega vseh teh kons. društev, prav globoko poseči v blagajno, in Bog vedi, kaj se bo tedaj zgodilo. Ako kaj, bila je ta organizacija nepotrebna, in le želeči je, da bi stranka, ki jo je vstvarila, prišla do spoznanja, da spravlja v veliko nevarnost mnogo eksistenc. Nam mora biti na tem, da kmeta ne zapeljejo v podjetje, katerih ne razume, kakor jih ne razumejo tisti, ki ga zapeljujejo. Ta organizacija vzbudila je močan odpor. Prav je rekel posl. Luckmann, da se je začel prav nekrščanski boj proti posameznikom. In ta nekrščanski boj izhaja od krščansko-socialne stranke. Tu velja pač tisti „lucus a non lucendo“. Želeči je, da ta stranka malo bolje spozna Kristusove nauke, zlasti nauk: Ljubi svojega bližnjika. Ako to stori, potem bo morda boljše. Govornik je pritrjal Luckmannovim izvajanjem glede gospodarskega stališča državnozborskih frakcij. Vsaka frakcija se postavlja na malenkostno stališče, da je njena prva naloga, da pri davkih nekaj krajcarjev odbije, a ne spoznava, da je treba narodno gospodarstvo splošno povzdigniti. Dokler bodo državni poslanci stali na tem stališču, ki se tudi na volilnih shodih v naši deželi oznanja, ne bo bolje. Priporočal bi zlasti poslancem kmetijskih občin, naj se na višje stališče postavijo in naj ne vidijo napredka v tem, če kdo za krono manj davka plača, nego če se povzdigne splošno gospodarstvo. Govornik je potem reagiral na izvajanja predgovornika glede iz proračuna črtanih točk in povdarjal, da bo država morala priskočiti deželi na pomoč. Povsod se čuje tožbo, da iz tekočih dohodkov dežele ne morejo več pokrivati potreb. Ni je zlepa dežele, ki bi toliko storila za narodno gospodarstvo, kakor ravno naša. Vinogradstvo smo takorekoč mahoma obnovili, in kaj smo vse za vodovode itd. storili. Država bo morala prispevati k rednim stroškom, zlasti za šolstvo. Potrebščine za šolstvo bodo še dolgo rasle, tudi učiteljske plače niso še končno urejene, a dežela tega ne bo mogla sama storiti. Stvar se v ministrstvu proučuje, in gotovo je, da bo moralo jedenkrat priti do tega, da bo država kaj plačevala za redne potrebščine deželi. Poslanec Luckmann je zaključil svoj govor s klicem: Združimo se vsi v jedno mogočno stranko, ki bi imela samo gospodarske koristi pred očmi. Posl. Luckmann lahko tako govori, saj pripada oni stranki, ki je bila v državi vedno negovana, in ima v narodnostnem oziru vsega v izobilju. Mi pa smo še daleč od svojih pravic, in ne smemo pozabiti kulturnih in političkih potreb našega naroda. Zato želimo srednjih šol in vseučilišča. Če bi bil na primer Luckmann glasoval za predloge glede vseučilišča, bi bili bližje njegovi želji. O posl. Luckmannu velja pač pregovor: Beati possidentes. Naj se on in njegovi so-mišljeniki pridružijo našemu stališču, da v tej deželi ima slovenski narod sam odloče-

vati o svoji usodi, naj zapusti stališče, ki meri na to, nam kratiti naše pravice, potem smo takoj jedna stranka.

Generalna debata o proračunu je bila s tem končana, in začela se je specialna debata.

V Ljubljani, 4. maja.

Češki konservativni veleposestniki in položaj.

„Reichswehr“ je objavila dopis odličnega člana češkega konservativnega kluba veleposestnikov, ki se bavi s stališčem tega kluba napram češki obstrukciji in Körberjevemu ministrstvu. Dopis pravi, da je češka obstrukcija mogoča, toda določena še ni. Določiti se šele do 8. maja. Vlada in nekatere stranke desnice imajo v rokah marsikaj, da odvrnejo to nesrečo od drž. zbora. To pa je gotovo, da bodo delali eventualno obstrukcijo samo Mladočehi, ter da jih ne bo podpiral nihče, nobena stranka. Iz tega pa še nikakor ne sledi, da je stališče konservativnega veleposestva vladi prijazno. Celo če bi Mladočehov ne bilo, bi delalo konservativno veleposestvo sistemu, ki nam je podal vlado grofa Claryja, najenergičnejšo opozicijo. Körberju, ki je bil spočetka simpatičen, se je doslej prizanašalo, toda 8. maja se to prizanašanje preneha. Körber svojega časa ni porabil in splošno se dvomi, ali bo imel dovolj energije, da reši vsaj najnujnejše zadeve. Češko veleposestvo misli, da zapravlja sedanja vlada dragoceni čas, zato pa ga ne bo podpiralo, dasi mu tudi obstrukcije ne bo delalo.

K bodoči taktiki Mladočehov.

Za ponedeljek je določena seja državnozborskega mladočškega kluba. Danes pa se bode menda vršila v Pragi seja mladočških državnih in deželnih poslancev. Od teh dveh sej je odvisna bodoča taktika Mladočehov v parlamentu. Kar je prišlo glede tega vprašanja v svet, so bila le mnenja posameznih poslancev, ne pa sklep vsega kluba. Tudi v „Prager Tagblattu“ objavljeno izjavo dr. Kramarja in dr. Pacaka, da se Čehi ne udeležijo več spravnih konferenc, je sprejeti z reservo. „Grazer Volksblattu“ poročajo z Dunaja, da se smatra za ugoden omen, ker je na vspeh prve seje državnega zbora obrtna novela, za katero se zavzeti tudi Mladočehi in ji torej bržčas ne bodo delali obstrukcijskih ovir. S to novelo se pridobi toliko časa, da se bodo mogle stranke desnice mirno pogovoriti ter eventualno Čehi tudi docela odvrniti od obstrukcije. V parlamentarnih krogih baje vedo, da je večini Mladočehov sedanje močno stališče na desnici ljubše nego negotovost, ki vzraste iz porušenja ustave in iz tega, da se vsled obstrukcije obrnejo vsi odločilni krogi in tudi vse druge avstrijske stranke proti Čehom. Seveda jih priganja med Čehi širčiti se radikalizem, da se lotijo vendarle obstrukcije ter prepuste potem odločitve narodu. „Lidové Noviny“ napadajo dr. Rezeka, češkega ministra, da zanemarlja češke narodne interese, ter ga pozivljajo, naj odstopi.

Dva avstro-ogrski konzula v Macedoniji v nevarnosti.

Iz Skoplja (Uesküba) se poroča, da sta bila dva avstro-ogrski konzula te dni radi Arnavtov v resni nevarnosti. Ko je naš konzul v Skoplju, g. Para, zapustil konzulatsko poslopje, ga je nakrat obkolila tolpa z revolverji oboroženih Arnavtov. Konzula so rešili spremljajoči ga kavasi. Prav tako so napadli Arnavti našega konzula v Prizrendu, g. Rappaporta, ki je moral Prizrend celo zapustiti. Arnavti sovražijo smrtno imenovana konzula zategadelj, ker se je raznesla tendenciozna vest, da sta začela akcijo proti paši Hafusu, bivšemu vali ju v Kosovskem vilajetu.

Vojna v Južni Afriki.

Od 28. aprila nadalje se vrše severno od Thabanehuja skoraj neprestano boji. Angleži bi se radi polastili prelaza Houtneka, ki leži 12 milj severno od Thabanehuja, ter imajo v to svrhu okoli 12.000 mož v ognju. Buri pa so zasedli okoličanske hribe tako močno, da streljajo na Angleže s tolikim uspehom, da sta se morala generala Dickson in Hamilton umakniti ter si poiskati varnejše prostore. „Morning Post“ javlja, da so v zeli Buri bežečemu Dicksonu voz s proviantom in brigadni vodni voz. Zadnje straže Angležev so mnogo trpele. Tudi general Hamilton je bil pri svojem umikanju v nevarnosti. Zbral je naglo vse svoje čete ter pobegnil v Thabanehu. Topničarstvo je komaj

zadrževalo preganjajoče ga Bure. Ti imajo v hribovitem okraju Moroka svoje glavno taborišče, ki leži strateško tako ugodno, da morejo že vsak poskus Robertsov prodirati proti Pretoriji udušiti z napadom od strani ali pa celo od zadej. Buri stoje pri Moroki tako, da so v zvezi s svojimi četami pri Brandfortu in Wynburgu ter s četami v Natalu. Premikati morejo svoje vojaštvo iz jednega kraja v drugega, kjer je baš treba večje moči. Kakor vedno, so pokazali vodje Burov tudi tu, da so nedosežni stratezi. — 1. t. m. se je vršil pri Karree-Sidingu boj med divizijo generala Tuckerja in med Buri, ki so se morali umakniti. Buri so se bojevali v tem boju baje po novi taktiki, v organiziranejših formacijah. V rezervi je ostalo 2000 mož v gostih kolonah. — Ker so Angležji izpredvideli, da pobiranje burskega orožja ne pomaga nič, ker dobé Buri vedno nove puške, so jim začeli jemati konje. To je baje uspešnejše, pa tudi koristnejše, saj dobe Angležji na tak roparski način vsaj nekaj porabnih konj.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. maja.

— **Kranjski deželni zbor.** Po generalni razpravi o dež. proračunu, o kateri poročamo že v današnji številki, se je v specialni debati vnela prav ostra politična razprava. Posl. baron Schwegel je namreč odgovarjal na izvajanja poroč. Hribarja, na kar je ta ostro reagiral. Njemu je zopet na kratko odgovarjal posl. dr. Schaffer. Pri posameznih poglavjih se je seveda oglašilo še več govornikov. Specialna razprava o proračunu je bila še v dopoldanski seji dognana. Ostale točke dnevnega reda se bodo rešile v popoldanski seji.

— **Enketa v zadevi kredita malih obrtnikov** je sklicana na Dunaj na dan 9. maja. Deželni odbor bo pri tej enketi zastopal poslanec g. Lenarčič, trgovsko in obrtno zbornico pa nje podpredsednik g. Klein.

— **Tržaške volitve.** Tržaški mestni svet je imel včeraj sejo. Na dnevnem redu je bila verifikacija volitev. Vse volitve so bile potrjene. Poročilo verifikacijskega odseka za okolico pravi, da so se vse volitve vršile redno in zakonito in da ni bil vložen noben protest; po mestnem statutu pa so le štirje izvoljeni — Goriup, Dollenz, Vatovec in Banelli — kvalificirani, dr. Gregorin in dr. Rybář pa ne, ker nista pristojna v Trstu. Ker pa je vlada vsilila načelo, da tudi takozvanim konsortom gre volilna pravica, in bi bilo torej brezuspešno vsako upiranje, je predlagal verifikacijski odsek, naj se odobre vse volitve.

— **Premembe v vodstvu „Narodnega divadla v Pragi.“** Deželni odbor češki je sklepal te dni o velevažnem gledališkem vprašanju. Koncem junija t. l. preneha namreč pogodba z dozdanim gledališkim konsorcijem, ki pripada v političnem oziru staročeški stranki. Ta konsorcij je skušal sicer zopet dobiti vodstvo gledališča v roke, toda deželni odbor se je odločil, izročiti narodno gledališče novo konstituiranemu konsorciju iz mladočeške stranke, kojemu je načelnik advokat dr. Klumpar. Na mesto dozdanjega velezaslužnega ravnatelja Schuberta pride profesor na c. kr. umetniški obrtni šol arhitekt Gust. Schmoranz. Zasluge dozdanjega večletnega ravnatelja Schuberta za napredek češke narodne drame in opere so neprecenljive. Priznana je, da tekmuje češko „Narodno divadlo“ v Pragi že danes s prvimi svetovnimi gledališči. Tudi naše slovensko gledališče v Ljubljani izgubi z odstopom ravnatelja Schuberta iskrenega prijatelja in podpornika. Od prvega začetka slovenske opere in zlasti po odhodu g. Borštnika v Zagreb podpiral je ravnatelj Schubert intendantco pri angažovanju dramskega in opernega obojja, izposojeval garderobo in muzikalije, sploh jo podpiral vselej, kadar se je obrnila nanj. Tako bil je tudi naš režiser g. R. Inemann angažovan na naš zavod po posebnem priporočilu ravnatelja Schuberta. Zbog njegovih velikih zaslug imenovalo ga je dramatično društvo v Ljubljani pred leti svojim častnim članom. Nadejamo se, da bode tudi njegov naslednik jednako naklonjen slovenskemu narodu in njegovim kulturnim zavodom.

— **Iz Loža nam pišejo 3. t. m.:** Naši romarji in romarice vrnejo se toraj danes iz Rima, kjer so pri papežu „fruštkali“. Go-

tovo so imeli nad blagoslovljenim zajutrkom večjo slast, kakor te dni oddelek vojakov, ki je došel v mesto Lož popolnoma utrujen in lačen. Vojaki so segli takoj po kruhu, kojega pa niso mogli dobiti, ker je vse mesto brez — peka. To je bilo zabavljanje in preklinjanje! Vpraševali so po vzroku, zakaj se ni za kruh skrbelo, a župan jim je razjasnil, da je jedini pek v mestu odšel v Rim; odšel je pa s svojo boljšo polovico. Pri tej priliki vprašamo pa pristojno oblast, da-li nima ona potrebnih sredstev, dotičnega peka poučiti, da mora svojo obrt redno izvrševati, da bodo vsaj lačni in trudni vojaki svoj vsakdanji kruh imeli?

— **Rumunski prestolonaslednik** je dopel danes dopoldne ob 11. uri 23 minut z brzovlakom iz Trsta v Ljubljano ter se je peljal dalje v Berlin.

— **Hrvatske učiteljske.** Včeraj je dospelo okolo 60 hrvatskih učiteljskih iz Zagreba v Ljubljano, kjer so si ogledale pripravnico in nekatere druge učne zavode. Bile so v Postojnski jami. Včeraj zvečer so se zepet vrnile.

— **Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo** ima v nedeljo ob 7. uri zjutraj v sv. Florjana cerkvi običajno mašo sv. Florjana. K tej maši pridejo tudi gasilna društva iz okolice. Pri sprevedu v cerkev in iz cerkve bo svirala nova gasilska godba, ki menda že dokaj dobro svira. Po maši je skupni zajutek pri „Zvezdi“.

— **Nabor v Trstu.** Menda ne le v Trstu, ampak tudi povsod drugod vlada razvada, da se fantje nekoliko napijo ter semtertje počenjajo tudi reči, katerih bi v normalnem stanju ne storili. Tako je bilo in bo drugod in tudi v Trstu. Da slovenski mladeniči na svojih tleh, čeprav so morda slučajno sedaj pokrite s tržaškim tlakom, prepevajo slovenske pesmi, to je povsem naravno. A „Piccolo“ se zgraža nad veselimi slovenskimi fanti, ker so se predznili peti slovenske pesmi na Korzu. Klicali so baje tudi nekake želje, ki ne morejo baš prijetno doneti za ušesa irredentarjev. Ne vemo, če je res. Toliko pa konstatira „Malček“, da je bilo vsled razgarjanja več fantov aretiranih in da so o tem tržaški meščani igrali krasno ulogo lovcev na človeško meso. Torej prav kakor v Celju, kjer so renegati pomagali loviti slovenske fante! Škandal! „Piccolo“ pa je skrajno nepreviden, da tako pridno povdarja slovensko narodnost novincev! Kje je po takem tisti „čisto italijanski značaj dežele“, ako o priliki nabora slovenski fantje razgrajajo po tržaških ulicah in se drznejo v „paradižu“ Signorije krožiti slovenske pesmi?

— **Hrvatski gimnazij v Pazinu.** „Piccolo“ pretaka solze, ker so Hrvatje v Pazinu kupili zemljišče, na katerem zgradé dijaški zavod za učence hrvatskega gimnazija. Zgradba bo stala baje okoli 170.000 kron. „Mi smo že“, pravi omenjeni list, „imeli priliko večkrat opozarjati na važnost te ustanove in na škodo, ki jo provzroči Italijanom. Duhovniki, odvetniki itd., ki izidejo iz tega slovanskega zavoda, prinesejo seboj, če ne drugega, pa cel arzenal novega orožja v strašnem boju, ki so ga pričeli Slovani proti nam. To orožje preplavi Istro in druge kraje...“ „Piccolo“ pledira za to, da ustanove tudi Italijani svoj konvikt ter toži kako slabo teče italijanski denar za svrhe italijanskega realnega gimnazija. To so dragocena pripoznanja. Naših odvetnikov, zdravnikov, naše povzdige v kulturi se boje!!

— **Ošpice.** Na Ostrožjem brdu v političnem okraju Postojna je šola radi ošpic za štirinajst dni zaprta.

— **Ubil se je 1. t. m. 74letni posestnik** Janez Šober, ko je nakladal s svojim sinom in posestnikom Majžecem iz Kočevja krmo. Pri tem je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil tilnik ter obležal mrtev.

— **Mitničar in hlapec.** Novakov hlapec v Trnovem Josip Drešek, obdelaval je včeraj popoldne mitniškega paznika na Trnovskem pristanu z raznimi psokami, ker je ta zahteval od njega, da plača užitnino. Za to bo delal pokoro.

— **Poskušen samomor.** Včeraj zvečer okoli pol 7. ure je skočil Jakob Pintar, posestnik v Studnu pri Selcah z mostiča za deželno bolnico v Ljubljano. Voda ga je nesla najpopred po sredi, potem pa proti kraju in si je sam pomagal, da bi spet prišel na suho. Bil pa je že tako utrujen, da bi bil najbrže utonil, da mu nista prišla na

pomoč Franc Vidovic, delavec v tovarni za lep in Adolf Grilc, stanujoč na sv. Petra nasipu št. 37, in ga rešila iz vode. Oddali so ga takoj v deželno bolnico. Jakob Pintar, ki se je bil še popred napil, predno je šel v vodo, je sam povedal, da se je hotel usmrtiti iz obupnosti, ker nima ničesar več.

— **Ukradeno kukalo.** Dijaku Alojziju Novaku na Kongresnem trgu št. 3 je neznan tat ukradel kukalo. Sumljiv je neki zidar, ki je v hiši delal.

— **Torbico za denar** je ukradel nekdo včeraj zvečer branjevcu Francetu Kodeli-ju. Tat je morda mislil, da bode zvečer torbica polna denarja, pa se je opeharil, ker jo je bil Kodeša že popred izpraznil in je bilo v njej le 1 K 68 vin.

— **Kri bruhnla** je včeraj popoldne neka delavka v tobačni tovarni in je tako oslabela, da so jo morali prepeljati v dež. bolnico.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 22. do 28. aprila kaže, da je bilo novorojencev 22 (= 32 67 ‰), umrlih 23 (= 34 15 ‰), mej njimi jih je umrlo za jetiko 5, za vnetjem sopilnih organov 3, vsled mrtvovda 1, za različnimi boleznimi 14. Mej njimi so bili tuji 4 (= 17 3 ‰), iz zavodov 11 (= 47 8 ‰). Za infekcijskimi boleznimi sta oboleli, in sicer za vratico 2 osebi.

* **Grof Lonyay — odpeljan.** Soprogu bivše prestolonaslednice Štefanije se je pripetil 28. aprila jako neljub dogodek. Grof in grofica Lonyay sta se pripeljala iz Bologne z brzovlakom v Modeno. Imela sta svoj salonski voz. Ker pa je šel vlak iz Modene v Milan, sta dala svoj voz odpeti, ker sta hotela potovati v Verono. Salonski voz so pripeli torej na vlak za Verono. Med tem je šel grof Lonyay na brzojavni urad. Nakrat je začul klic „Partenza!“ (Odhod); misleč, da odhaja njegov vlak je hitel za vlakom in skočil v prvi voz. Vlak pa je šel v Milan, Štefanija je ostala torej v Modeni sama. Zapustila je svoj salonski voz, ga dala zopet odpeti ter se na ponudbo župana vozila po mestu tako dolgo, da se je vrnil grof Lonyay iz Reggia zopet v Modeno. Zaradi tega se je zamudila Štefanija v Modeni od dopoldne do 3 ure popoldne.

* **Morilka soproga.** V Lipthalu na Moravskem sta živila Tomaž in Ana Mateja skoraj 14 let v srečnem zakonu. Imela sta štiri otroke, ki vsi žive. Lani pa je postal soprog opravičeno ljubosumen, ker se je zanimala žena Ana preveč za druge moške. Prepri so bili torej med zakoncema redni. O božiču sta se tako pretepala, da so morali posredovati sosedje. Minolo nedeljo sta se zopet sprla, in mož je zagnal za ženo ostro brušeno sekuro. Zadel pa je ni. Žena je skrila sekuro v posteljo, in ko je šel mož spat, ga je vsekala trikrat po glavi, da mu jo je razklala ter ga udarila še po tilniku in po prsih. Mož je takoj umrl. Po zločinu je tekla žena na cesto ter se vedla tako razburjeno, da so šli ljudje v hišo ter našli umorjenega Matejo. Orožniki so odvedli morilko takoj v ječo. Priznala je svoj zločin in dejala, da se je nad možem maščevala, ker jo je pretepal.

* **Nesrečni kitajski cesar.** Da je sedanja kitajska cesarica vdova prisilila cesarja, svojega vnuka, da se je prestolu odpovedal, je znano. Neki cesaričin evnuh poroča o tem dogodku tako-le: Cesarju, ki je sedaj v naslonjaču, so prinesli že spisano izjavo, da se odpove prestolu. Pri njem je stala cesarica, ki mu je potisnila v roke pero, da izjavo podpiše. Toda cesar se je še sedaj pomišljal. Cesarica pa je udarila z nogo ob tla ter pogledala cesarja s svojimi ledenimi, ostrimi očmi tako strašno, da je podpisal izjavo s trepetajočo roko. Potem pa je obupano vzdihnil, se zgrudil smrtnobled nazaj na stol in bruhal kri. Cesarica pa ga je dvignila z navidezno ljubeznijo sama ter mu pomagala, da se je zopet okrepčal. Nato ga je poslala z nosilnico v njegovo ječo, v kiosk, ki je obdan od vode, in ki stoji blizu njene palače. Cesar se je hotel že štirikrat usmrtiti, nekaj časa ni ne jedel ne pil. Te dni pa je poskusil pobegniti.

Književnost.

— **„Prosvjeta“** ima v IX. šte. to-le vsebino: Jovan Dragutin: Da je htio... Ilijic Stjepko: Iz „Ribarevih bilježaka“. Davila pl. Hinko: Težki dani. Historička pri-

poviest. Combe T.: Ubogi Marcel. Bojničič I. pl. br.: Historijski razvoj plemstva. Tolstoj grof L. N.: Sevastopolake pripovedi. Poparić Bartul prof.: Pomorska sila Hrvata za narodnih vladarja. Katalinić Jeretov Rikard: Orguljica. Guerini O.: Kad se spusti lišče žuto... Preveo Ante Petračić. Devčić Iv.: Listak iz hrvatske povjesti početkom 19. stoljeća. Uzroci burskog rata. Bourget Paul: Musique. Preveo Rikard Katalinić Jeretov. Katalinić Jeretov Rikard: Pile. Listak. Slike: Bužan Josip: Madona. Jansa V.: Na paši. Gentz V.: Čitanje Korana. Hodočašće na dan sv. Cirila i Metoda k crkvi velehradskoj. Douba Jos.: Svatopluk i njegovi sinovi. Vertikalno pucanje na oblake. Slike iz Transvaala. Slike iz Pariške izložbe: Iz sibirski paviljon. Brdolom kod Klapaja u Češkoj. Slike iz pariške izložbe: Paviljon francoske kolonije Tunis. Poplava u Pragu. Pokojni general Joubert. Umjetnički prilog. Ta krasno ilustrovani list se bavi mnogo s slovensko literaturo ter ga iznova toplo priporočamo!

— **Mrtve duše ali pustolovine Čičikova.** Roman Nikolaja Vasiljeviča Gogolja. Preveo dr. Avg. Harambašić. Zagreb. Nakladom kr. vseučilišne knjižare Fr. Supana (R. F. Auera). I. zvezak. Cena 40 v. Ta klasična povest je izšla pred leti tudi v slovenskem prevodu, katerega je izdala „Slov. Matica“. Hrvatski prevod je dobiti v vseh narodnih knjigotržnicah.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 4. maja. Včeraj zvečer ob 6. uri 40 minut se je odpeljal cesar po severni železnici v Berlin. Spremljali so ga zunanji minister grof Goluchowski, šef generalnega štaba, fcm. baron Beck, šef cesarjeve vojaške pisarne, fcm. baron Bolfrass in cesarjev kabinetni ravnatelj Schiestl.

Berolin 4. maja. Cesar Franc Jožef je dospel preko Frankobroda na Odri ob 10 uri dopoldne v Berlin. Sprejel ga je na kolodvoru cesar Viljem I. in razne oficialne osebe. Najprej ga je pozdravil berlinski župan, kateremu je cesar dejal, da bo njegov prihod dokaz prisrčnega prijateljstva z nemškim vladarjem. Nato je cesar naročil županu, naj sporoči Berolincem iskreno zahvalo za prelepi sprejem. Potem je pozdravil cesarja nadžupan dr. Kirschner s pesmijo Wildenbrucha ter mu izročil šopek. V cesarskem gradu je pričakovala cesarja cesarica Avgusta, kateri je cesar poljubil roko.

Berolin 4. maja. Za sprejem avstrijskega cesarja se je okrasilo mesto tako, kakor še nikdar za nobenega tujega vladarja. Povsod se tekmuje, da dobe ulice čim najlepše lice. Skoraj v vseh izložbah in oknih so cesarjeve slike. Avstro-ogrskih in cesarskih zastav je na tisoče. Cesar ostane tu tri dni. Na vsporedu so: dvorne slovesnosti, galadiner, poset opere, strelne vaje v Jüterbogku, dejeuner pri poslaniku Szögyenyju, svečanost v dvorni kapeli, poseti raznih knezov, sprejem deputacij itd. 6. t. m. zvečer bo razsvetljava. Razen cesarja Franca Jožefa dospo sèm: ruski veliki knez Konstantin, prestolonaslednik italijanski, vojvoda yorški, princ Albert belgijski, princ Karol švedski, princ Kristijan danski, vojvoda oporški, prestolonaslednik rumunski in razne vojaške deputacije.

Budimpešta 4. maja. Drž. zbor je sklenil, oficialno udeležiti se pokopa slikarja Munkacsyja, ki bo pokopan na državne stroške.

Sredec 4. maja. Agitacija bolgarske opozicije proti desetini je provzročila v treh krajih blizu Ruščuka upor. V Trsteneku so kmetje zgrabili podprefekta. Prihitelo je vojaštvo, a kmetje so nanje streljali, ranili dva častnika in dva moža. Vojaki so ustrelili na kmete ter dva moža ubili, deset pa ranili. Potem je nastal mir.

Giurgevo 4. maja. V ponedeljek so napadli kmetje orožnike, ubili dva moža in ranili stotnika. V torek je dospelo 400 vojakov s 5 častniki. Kmetje so zopet streljali in ubili 2 častnika in 7 mož ter ranili 20 mož. Vojaki so streljali večinoma v zrak. V sredo so dospeli trije polki. Kmetje so hoteli oropati arzenal. Proglasi se obsedno stanje.

London 4. maja. Angleži so se polastili Brandforta. Buri so bili iznenadeni ter so se umaknili v največji naglici.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 806-2 m. Srednji kračni tlak 736-0 mm.

Maj	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Temper- tura v C	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
3.	9. zvečer	730-6	11-8	sl. sever	dež	
4.	7. zjutraj	732-6	11-1	brezveter.	megla	
5.	2. popol.	733-7	21-4	sr. sever	pol. oblak.	26-0 mm

Srednja včerašnja temperatura 12-0°, nor-
male: 12-4°.

Dunajska borza

dne 4. maja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K	90 h
Skupni državni dolg v srebru	98	40
Avstrijska zlatna renta	117	45
Avstrijska krona renta 4%	98	20
Ogrska zlatna renta 4%	116	95
Ogrska krona renta 4%	92	50
Avstro-ogrski bančne delnice	17	66
Kreditne delnice	731	—
London vista	242	82
Nemški drž. bankovci s 100 mark	118	35
20 mark	23	68
20 frankov	19	27
Italijanski bankovci	91	—
C. kr. cekini	11	34

Učenca

vsprejem takoj v trgovino z mešanim
blagom.

Luka Brus

(878-2) trgovec v Spodnji Idriji.

Šivilja za živote

kakor tudi (888-2)

dve učenki

se sprejmeti: Kapiteljske ulice št. 11, pritlično.

Prodajalka

vešča v trgovini z mešanim blagom, se
vsprejme v prodajalnico na deželi. (881-2)
Ponudbe vsprejema Ivan Stergulec,
trgovec v Begunjah nad Cerknico.

Izurjena gospodična

za loterijo in trafiko (840-2)

se takoj vsprejme pri Viktorju
Aumann-u v Krškem, Dolenjsko.

Stanovanje

v Špitalskih ulicah št. 7, 1. nadstropje,
5 sob, 1 soba za posle, kopalna soba, pro-
storna predsoba in druge pritlikline, se odda
za termin 1. avgusta.

Natančneje istotam v III. nadstropju,
ali pri g. Kališu, Jurčičev trg. (894-1)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. maja 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** do **Trbiča**. Ob 12. uri 5 m. po noči obojni vlak v Trbič, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl. Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj obojni vlak v Trbič, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne obojni vlak v Trbič, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. popoldne obojni vlak v Trbič, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer obojni vlak v Jesenice. — **Proga iz Novo mesto in v Kočevje**. Obojni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Frihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiča**. Ob 5. uri 15 m. zjutraj obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Isla, Ausseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj obojni vlak iz Jesenice. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m. popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer obojni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja**. Obojni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 45 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik**. Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Frihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika**. Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (4)

Velekoristna knjižica:

„O jetiki, sušici ali dêri“

spisal zdravnik-specijalist

dr. Anton Pogačnik

se dobiva pri Janku Leban-u, nadučitelju na Trebelnem pri Mokronogu, po 36 h iztis s poštnino vred.

(893-1)

Jezdni konj

star 4—6 let, 16 pestij visok

se kupi takoj.

Naslov: Bruch, vila Roseneck, Ljubljana. (896-1)

Café-Restavrant Švicarija

(pod Tivoli).

V nedeljo, 6. maja t. l., in vsako naslednjo nedeljo in praznik

jutranji koncert

od 8. do 11. ure zjutraj.

Izvaja godba c. in kr. pešpolka kralj Belgijcev št. 27.

Vstopnina 10 kr.

Otroci prosti.

Ob jednom si usojam najljubšeje opozarjati, da se cene jedil in pijač povodom koncertov ne povišajo. Jedila in pijače v največji izbiri po najzmernejših cenah.

Za mnogobrojen obisk prosi

z velespoštovanjem

Fric Novak

(898-1)

restavratér.

Izjava.

Prekličem žaljive besede, katere sem rabil proti g. Orehovi v „Figovčevi“ gostilni. (897)

F. Kranjc.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna za oljnate barve, firnež, lak in kit

prilporeča

pleskarjem, stavbniškim in pohištvenim mizarjem, lakirarjem, napisnim in sobnim slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.:

Anilinske barve;
Akvalerne barve, mokre in v trdi obliki;
Bronze v praških in tekočo bronzo tinkturo;
Brunolin za vpuščanje in barvanje pohištva v naravni lesni barvi;
Carbolineum, samo najboljše kakovosti;
Kemične barve;
Düsseldorfske umetniške oljnate barve v tubah;
Emajlove barve, najboljše pleskanje, ki se sme umivati;
Zemeljne barve;
Fačadne barve, pristno apnene, kakor tudi savinske barve za hišne fačade, neprekošene glede trpežnosti;
Mastno svetlo črnilo „Ferno-lend“, najboljše črveljsko črnilo svetla;
Firneže, olja za umetniške slikarje;
Fladrove ali lazurne barve;
Fladrove odtiskovni papir;
Steklarski ali okenjski kit;
Sadro (gips), alabaster in stukatur (za modele in stavbe);
Krede, kakor gorska, bolonješka, temeljna, svetli-kasta in pisalna kreda;
Lake za vse domače in obrtne namene;
Lake za vozove, pristno angleške (Wm. Harlandt & sin v Londonu), navzlic zvišani ceni še po starih cenah;
Laneno olje, samo kranjsko;
Laneno-oljni firnež, izdelan le iz kranjskega lanenega olja;
Zidarske čopiče po vsakovrstnih cenah;
Slikarske patrone; (635-6)
Slikarsko platno;
Orehovo paco, za pacanje lesa mrzlim potom;
Oljnate barve v vseh nuancah, tudi v patentnih škatljicah po 1/2, 1, 2 in 5 kg. za preprodajalce;
Paleta iz lesa in porcelana;
Čopiče za pleskanje, lakiranje, cerkvene, umetniške, napisne in sobne slikarje in mizarje;
Siccativ, najboljše sušilo za oljnate barve;
Pisalna in kopirna črnila;
Smirglav prah za kamnoseke.

Specijalitete za pleskanje tal:
Jantarjeva talna glazura, momentna talna glazura, talno stredno voščilo, talno svetlikasto voščilo, talni svetlikasti vosek, krtačni vosek.

Prodaja: na debelo in na drobno.

Ceniki brezplačno.

Učenec

(871-2)

vsprejme se takoj v špecerijsko in delikatesno trgovino **Kham & Murnik**.

Lepo stanovanje za letno sezijo

s 3 sobami, kuhinjo, mostovžem, balkonom ter poletno utico, pol ure od Bleda, odda **Vinko Jan**, posestnik v Spod. Gorjah. Cena po dogovoru. (891-1)

Trgovina z raznim blagom

ter s tobakom, smodnikom, žganjetočom in loterijo itd. s prostornimi prostori in stanovanjem, v večjem trgu na Dolenjskem, na dobrem mestu in dobro vpeljana, daje se radi družinskih razmer za dalje časa ter jako ugodno **takoj v najem**.

Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

(890-1)

Do 1. junija in od 1. septembra stanovanjske tarife za 25% znižane.

Zdravilišče

Krapinske Toplice na Hrvatskem

od zagorjanske železniške postaje „Zabok-Krapinske-Toplice“ oddaljene za jedno uro vožnje, so odprte od 1. aprila do konca oktobra. 30° do 35° R. gorke akrototerme, ki eminentno uplivajo proti protinu, mišični in členski revmi, in njih posledičnim boleznim, pri iski, nevralgiji, kožnih boleznih in ranah, kronični Brightovej bolezni, otrpenju, kroničnem materničnem vnetju, eksudatu peritinerinialnih vezin. Velike basinske, polne, separate kopeli, kopeli v mramornatih banjah in tušne kopeli, izvrstno urejene potilnice (sudarji), masaža, elektrika, šved. zdravilna gimnastika. Udobna stanovanja. Dobre in ne drage gostilne; stalna topla godba. Obširni senčni sprehodi itd. Od 1. maja vsak dan zveza po poštinih omnibusih s postajama Zabok in Polčane. Kopališki zdravnik dr. Ed. Mai. — Brošure se dobe v vseh knjigarnah. Prospekte in poročila pošilja kopališko ravnateljstvo.

(809-3)

Računski sklep

za

okrajno posojilnico v mestu Kamnik za deveto upravno leto 1899.

Uradni dan je vsaki torek od 9.—12. ure in vsaki četrtek od 9.—12. ure. Če je v torek praznik ali semenj, se uraduje en dan prej, če je pa praznik ali semenj v četrtek, pa drugi dan pozneje.

Poročilo.

Posojilnica je deležna vseh postavnih olajšav ter je član „Zveze kranjskih posojilnic v Ljubljani“.

Pristopilo je tekom računskega leta 103 zadružnikov, izstopilo 54 zadružnikov in šteje posojilnica torej s sklepom računskega leta . 659 članov.

Promet v računskem letu je bil naslednji:

sprejemkov	gld.	253.868 88
izdatkov	„	253.868 88
Skupaj	gld.	507.737 76

Hranilnih vlog se je vložilo gld. 156.763 18
vzdignilo se je z obrestmi vred „ 130.530 27

Stanje koncem leta gld. 299.747 94

Kapitalizovane obresti koncem računskega leta „ 11.552 85

Vloge se obrestujejo po 4½% in se sprejemajo od vsakoga, če tudi ni ud posojilnice.

Posojil se je dalo gld. 74.743 46
vrnilo se je „ 48.599 02

Vseh posojil vkup konec leta 1899. gld. 274.867 07

Iz čistega dobička darovalo se je mnogim tukajšnjim okrajnim šolam, potem družbi sv. Cirila in Metoda, požarni brambi, pevskemu društvu „Lira“, Narodni čitalnici in revežem v Kamniku, dalje slovenskemu planinskemu društvu, akademskemu društvu „Slovenija“, dijaški kuhinji v Kranju in Celju, dalje otroškemu vrtu in Čebelici, kakor tudi mestni godbi različne svote.

Ravnateljstvo.

Bilanca.

Aktiva	Znesek		Pasiva	Znesek	
	gld.	kr.		gld.	kr.
Inventar	561	32	Deleži: { glavni . . . 7200 gld.		
Posojila	274867	07	„ upravnih . . . 6530 „	13730	—
Zaostale obresti	3156	18	Hranilne vloge . gld. 288195 09		
Naloženi denar pri zavodih	38474	16	Kapitalizovane obresti		
Prehodni	1600	—	„ gld. 11552 85	299747	94
Gotovine konec 1899	5755	70	Predplačane obresti	1650	41
			Neizplačana dividenda	849	50
			Rezervni fond		
			splošni . . . gld. 1006 26		
			posebni . . . „ 2431 03	3437	31
			Čisti dobiček	4999	22
	324418	38		324418	38

V Kamniku, dne 2. februarja 1900.

(877-2)

Luka Bergant s. r.

Franc Flerin s. r.

Franc Fischer s. r.

Anton Fröhlich s. r.

Jernej Grašek s. r.

Jožef Močnik s. r.

Račune in glavne knjige pregledal, s pomočnimi knjigami primerjal ter vse v redu našel.

V Kamniku, dne 2. februarja 1900.

Avgust Terplinc s. r., pregledovalec računov.

Potrjen pri obnem zboru dne 2. februarja 1900.